

Gárdonyi Géza

Jancsi szereti a huszárokat. Húsvétkor kapott is egy szép fahuszárt. Az apja hozta. Piros nadrág volt a huszáron, meg kék mente, meg aranyos csákó. Kardja is volt. A csizmáján sarkantyúk ragyogtak.

– Én is huszár leszek – mondotta az apjának a Jancsi. – A huszárnak van a legszebb ruhája a katonák között. Lova is van. Háborúban övé a dicsőség. Apám, ha még egyszer ránk támad az ellenség, én a huszárkardommal mind leaprítom.

Este volt már. Elaludt a Jancsi.

De furcsát álmódott!

Azt álmódta, hogy a kis fahuszár alatt megnőtt a ló. A huszár is megnőtt. Megtáncoltatta a lovat Jancsi előtt, azután így szólt:

– Jó napot, Jancsi pajtás! Azt hallottam, huszár szeretnél lenni. No, hát itt a ruhám, vedd magadra. Itt a lovam, ülj a hátára. Egész éjjel huszár lehetsz helyettem. Én meg alszom tehelyetted.

– Jól van – felelte a Jancsi.

A huszár levetkezett és befeküdt a Jancsi ágyába, Jancsi pedig felöltözött. Fejére tette a csákót; oldalára kötötte a kardot; összepengette a sarkantyúkat; azzal föl pattant a lónak a hátára.

– Hova, hova, kis gazdám? – kérdi a paripa fölnyerítve.

– Menjünk el Meseországba – feleli a Jancsi.

– Jól van, kis gazdám – szól a paripa –, csak kapaszkodjál meg jól a sörényemben.

Azzal hopp, kiugrott a nyitott ablakon a csillagos éjszakába.

Repült, repült, olyan könnyen repült, mint a madár. Nem is a földön járt az a ló, hanem a levegő-ben; mert nem közönséges ló volt ám az, hanem álomparipa.

A magasba emelkedtek. Olyan magasan szálltak, hogy a paripa bele is ütötte az egyik lábát a torony tetejébe. Akkor még magasabbra szökött, oly közel repültek el a holdvilág mellett, hogy Jancsi lekapta azt az égről, és beletette a tarisznyájába.

– Jó lesz ez a kifli, ha megéhezem Meseországban.

Akkor már a csillagok között repültek. Jobbra is, balra is szikráztak mellettük a csillagok.

– Messze vagyunk-e még? – kérdezte Jancsi egy óra múlva.

– Mindjárt ott leszünk – felelte a paripa.

– Látod-e amoda messze azt a rózsaszínű fényességet?

– Látom – felelte Jancsi.

– No, hát az ott a Meseország.

A paripa szárnyai suhogtak a levegőben.

– Hunyd be a szemedet – mondotta –, különben megszedülsz.

Jancsi behunyta a szemét.

Egyszer csak megáll a paripa.

– Itt vagyunk – mondja –, leszállhatsz.

Jancsi kinyitotta a szemét. Bizony azt sem tudta, hova nézzen. Annyira káprázott a szeme a sok fényességtől.

Egy rézkastélynak az udvarán állottak. Az udvar nagy volt. A kastély meg csaknem az égig ért. A kastély pitvarában egy koronás öregember ült és nézte, hogyan játszanak a gyerekek az udvaron.

Jancsi egyszeriben megismerte, hogy az a koronás öregember a király, a gyerekek pedig az ő gyerekei, és hogy katonásdit játszanak.

– Köss engem ide a rézfához – mondja a paripa –, aztán eredj oda te is játszani.

Alig hogy megköti Jancsi a paripát, odasereglenek ám a király gyerekei:

– Ki vagy, mi vagy? – kérdezik Jancsitól.

– Magyar huszár vagyok – feleli büszkén Jancsi.

– No, ha magyar huszár vagy, birkózzál velünk!

– Szívesen – feleli Jancsi.

Azzal nekigyürkőzik, és sorra szedi a királygyerekeket. Úgy vagdalta őket a földhöz, hogy szinte nyekkentek.

Mikor már az utolsót is földhöz vágta, azt mondja:

– No, vagytok-e többen?

– Van még egy bátyánk.

– Hol van?

– Odabent van a szobában. Éppen most eszi a birkapecsenyét. Ha az kijön, bezzeg földhöz teremt!

– No, megvárom – feleli Jancsi.

Azzal ő is előveszi a táskájából a kenyeret meg a szalonnát. A lovának is a szájára köti az iszákot. Ott eszegetnek mind a ketten.

Egyszer csak nagy fújtatás hallatszik, mintha kilencvenkilenc kovács-fújtató szólana egyszerre.

– Gyere, bátyánk, gyere – mondják a királyfiúk –, ihol van egy magyar huszár, vágd a földhöz.

Ki is jön egy nagy veres képű pufók gyerek.

Amint meglátja Jancsit, egyenesen odaugrik és derékon kapja.

Csakhogy Jancsi sem volt rest. Ő is átkapta a derekát és úgy teremtette a földhöz, hogy szétterült, mint a palacsinta.

– Vagytok-e még többen? – kérdezte Jancsi nevetve.

– Van még egy másik bátyánk – felelték a fiúk –, hanem az az ezüst várban lakik. Gyere oda velünk.

– Majd holnap – felelte Jancsi –, reggelre otthon kell lennem. Isten megáldjon, gyerekek!

Azzal fölkapott a paripára és elnyargalt.

Mikor visszanézett a lova hátáról, látta, hogy az öreg király az udvar közepén áll a gyerekei között és nagyon csóváltatja a fejét.

A paripa repült, mint a szél.

A csillagok még ott szikráztak. Mikor a hajnali csillag is fölragyogott az égen, hazaérkeztek. A paripa beugratott az ablakon. Jancsi felköltötte a huszárt. Maga pedig levetkezett és belefeküdt az ágyába, és elaludt.

A második éjszaka

Jancsi egész nap a fahuszárral játszott. Elmondta neki, hogy hol járt, mit látott Meseországban.

A fahuszár hallgatott. Persze nappal fából volt. Nem tudott szólni.

Hanem este, mikor lefeküdt Jancsi és elaludt, megint csak odaugrott hozzá a szoba szögletéből, és így szólt:

– Derék gyerek vagy, Jancsi! Ha akarod, ma éjre is odakölcsönzöm a ruhámat meg a paripámat.

– Helyes – felelte Jancsi –, meg is ígértem, hogy elmegyek.

Azzal megint felöltözött a huszár ruhájába. A huszár az ágyba feküdt, Jancsi pedig rápattant a lóra és kiugrott az ablakon.

– Hova megyünk, kis gazdám? – kérdezte a paripa.

– Megint csak Meseországba – felelt Jancsi –, mégpedig az ezüst várba, ha tudod, hogy hol van.

– Hogyne tudnám – felelt a paripa –, hát van-e olyan hely a világon, amit a huszárló nem tud?

Azzal megint fölemelkedett a csillagok közé a tejútra, és vágatott szédítő sebességgel.

Mikor a rózsaszínű fényességet meglátta Jancsi, tudta már, hogy hol jár.

A rózsaszínű fényesség után fehér színű fényesség következett.

Az volt az ezüst vár.

Az ezüst vár kapuján éppen akkor vágatott be kilenc négylovas hintó. Meseország királya ült az első hintóban, a többiben meg a fiai.

Jancsi megismerte őket. Az egyiknek most is be volt kötve a feje kendővel, a dereka meg lepedővel.

Jancsi is beugratott a várfalon át az udvarra, és egy ezüst fához kötötte a paripáját.

– Jó reggelt, Jancsi – mondták a királyfiúk –, no, ma meleged lesz.

– Majd meglátjuk! – felelte a Jancsi.

Azzal bementek a kastélyba, Jancsi pedig künn maradt az udvaron.

Furcsa volt az az ezüst palota. Ha egyet szóltak benne, úgy zengett az egész, mint a harang.

Jancsi tisztán hallotta, amiket odabenn beszélgettek.

– Itt vagy-e, fiam? – kérdezte az öreg király.

– Itt vagyok, apám.

– Nagy újság van – mondták a gyerekek.

– Micsoda? – kérdi.

– Egy idegen országból való jövevény van itt, birkózni szeretne.

– Ha csak az kell neki, földhöz teremtem én úgy, hogy gereblyével gereblyézik, seprűvel seprik fel a földről.

– Úgy ám, csakhogy bennünket már földhöz vagdalt tegnap.

– Szégyelljétek magatokat.

– Bizony, nem szégyelljük mi, mert elég vitézül küzdöttünk.

– No, megálljatok, majd megmutatom én neki, mi a vitézség! Hadd gyűröm csak az ingem ujját annak a micsodának; micsoda nemzetség az?

– Magyar.

– Magyar-e?

– Az ám: magyar huszár.

Erre a szóra nem felelt egyebet, mint azt, hogy egyszeribe az ágy alá bújt: cukros kásával sem lehetett onnan kicsalogatni.

Jancsi csak nevetett az udvaron.

Azonban az öreg király röstellte a dolgot.

– Te mindig ilyen gyáva vagy – szólta a fiának az ágy alá –, mindig szégyenben maradsz.

Azután nagy mérgesen kikiáltott a katonáknak:

– Hé, vitézek, amoda lenn az udvaron van egy incinfinc magyar huszár, aprítsátok össze!

Jancsi ezt hallva hirtelen eloldotta a lovát a fa mellől, és a hátára ugrott.

Száz katona rohanta meg egyszerre. Úgy villogtak az ezüst kardok, mint az éjjeli villámok nyár derekán.

De Jancsi sem volt rest: előrántotta a maga kardját, és úgy megforgatta maga körül, hogy mind a száz vitéz kardja összetörött a nagy csapkodásban.

Mikor már mind legyőzte, köszönt a kardjával az öreg királynak, és azt mondta:

– Van-e még valaki, akit meg kell verni?

Az öreg király azt felelte vissza:

– Gyere el holnap az aranyvárba, majd meglátod.

– Ott leszek – felelte Jancsi a kardját a hüvelyébe téve. Azzal kiugratott a várból.

Hajnalra haza is érkezett.

A harmadik éjszaka

– No, kedves lovam – szólt a harmadik éjjelen Jancsi a paripához –, tudod-e hova megyünk?

– Tudom ám – felelte a paripa –, csak vigyázz magadra, kis gazdám, mert nagy munka várakozik rád. Azzal kiugrott a csillagos éjszakába.

Mentek, mentek, azaz hogy repültek a csillagvirágos magasságban. Egyszer csak túl a rózsafényességen, túl az ezüsthényességen, nagy sárga fényességbe érkeztek.

Jancsi mindjárt megismerte az aranyvárat.

No, ez olyan fényes volt, hogy majdnem megvakult tőle. Csengett-bongott az egész vár, mintha millió kis csengettyű szólott volna benne.

Jancsi már messziről látta, hogy tele van a nagy királyi udvar katonákkal.

– Ne félj semmit – szólt a paripa –, köss meg engem a kapufélfához; magad se menj beljebb, csak a kiskapunál maradj. Így aztán egyenkint elbánhatsz akár egy hadsereggel is.

Jancsi úgy is tett. Megkötötte a paripát, aztán felkiáltott az ablakban ülő királyhoz:

– Jó napot kívánok! Itt vagyok.

A király ezt hallva lekurjantott a katonáihoz:

– Hopp, rajta katonák, vágjátok agyon azt a huszárt!

A sok katona erre a szóra mind Jancsihoz rohant, de persze a kaputól csak egyenkint tudtak hozzáférni; így pedig Jancsi könnyen boldogult velük.

Levágta valamennyit.

A király elcsudálkozott ezen a nagy vitézségen. Leszólt az ablakból a Jancsihoz:

– No, fiam, megöregedtem, megvénhedtem, de még ilyen derék katonát, mint te vagy, nem láttam. Micsoda katona vagy te, öcsém?

– Huszár vagyok – felelte Jancsi.

– Micsoda országból jöttél?

– Magyarországból

– Aztán mind olyan vitézek ott a huszárok, mint te vagy?

Jancsi nevetve felelte:

– Azokat látnád csak! Én vagyok a leggyöngébb közöttük, mert én még csak gyerek vagyok.

Azzal felpattant a lovára, és visszarepült Magyarországba.

Még csak a csákója se billent félre a nagy hadakozástól.

(Az Én Ujságom, 1894/14-15; 17-18.)